

Notat - EU's klimapolitik og dansk skovbrug

Dansk skovbrug – et velfungerende bæredygtigt erhverv

Skovbrug er et sundt, bæredygtigt, ikke-subsidieret jordbrugserhverv med et nationalt skovprogram fra 2018 i ryggen, der nyder opbakning fra alle skovbrugets interessenter.

Det nationale skovprogram arbejder gennem mål og strategiske pejlemærker for:

"Et skovareal i vækst med sunde og robuste skove, hvor der er plads til forskellighed, og hvor der er gode muligheder for at producere bæredygtigt træ og skabe arbejdspladser, tage hånd om biodiversiteten og beskytte naturperler, modvirke klimaændringer og beskytte grundvand og for at tilbyde gode oplevelser for friluftslivet. I nye og gamle skove og til gavn og glæde for både nuværende og kommende generationer."

Ifølge EU-traktaten er skov en national kompetence. Og det giver god mening. Det er på nationalt niveau, vi finder de skovdyrkningskompetencer, der er relevante i den nationale skovkontekst (klimazone), og den historisk funderede skovstruktur. Det er også nationalt, at vi meningsfuldt og relevant kan opstille politiske mål for biodiversitet, kulstoflager og træproduktion til den grønne omstilling.

Skovbrugserhvervets rammesætning risikerer at blive udfordret på en række grundlæggende parametre.

Revision af en række EU-politikker og en ny EU-skovstrategi kan komme til at udfordre et velfungerende skovbrugserhverv, der indtil nu har hvilet i sig selv uden subsidier og løbende tilpasset sig samfundsudviklingen, og hvis produkter er en væsentlig brik i en grøn omstilling.

EU's nye skovstrategi blev i sommeren 2021 præsenteret som en del af EU's store klimapakke "Fit for 55" og med et markant fokus på at nå EU's ambitiøse klimamålsætninger.

Skovstrategien er ikke direkte udtryk for bindende EU-målsætninger, men den er alligevel vigtig, fordi den sætter retningen for EU-Kommissions arbejde med lovområder, der berører skovene, herunder revision af EU's Land Use and Land Use Changes and Forestry-direktivet (LULUCF) og EU's Renewable Energy Directive (REDIII).

Udfordringer

Efter 200 år med succesfuldt dansk skovbrug kan erhvervet risikerer at blive ramt følgende:

- **ikke at kunne vælge de skovdyrkningstiltag, der giver bedst mening på den givne lokalitet.** Det kan svække skovens tilvækst og dermed have betydning for skovens CO₂-optag, ligesom det kan have betydning for mulighederne for at producere kvalitetstræ til byggeriet og træprodukter.
- **ikke at kunne være sikker på at kunne høste investeringer.** I skovbrugssammenhæng er investeringer 'skovdyrkningsindgreb' rettet mod at producere den bedst mulige trækvalitet. Kan man som følge af mål for skovens CO₂-lager i 2030 ikke høste det træ, der har været mellem 60 og 120 år undervejs, vil det svække investeringerne i skovdriften og på sigt gå ud over trækvaliteten.
- **ikke at kunne afsætte dele af skovens sortiment.** En del af skovens pleje er at gennemføre tyndingshugster efterhånden, som træerne vokser til. Hvis tyndingshugsten ikke kan afsættes, vil den naturlige reaktion fra skovejeren være at genplante skovarealet med så få planter som muligt efter hugst. Det vil både gå ud over skovens CO₂-optag og forringe mulighederne for at producere kvalitetstræ.

Løsning

Fra dansk side bør man arbejde for, at:

- **Skovpolitikken fortsat er et nationalt anliggende.** Både politikere, erhverv og interessenter har en interesse i nationalt at kunne styre skovpolitikken. Det sikrer, at vi i dialog med alle skovbrugets interessenter kan sætte mål, som det er gjort i det nationale skovprogram.
- **direktiver, forordninger og strategier fra EU tænker skov og skovbrug som en balanceret helhed og ikke forsøger at styre skovbruget i en top down model**

EU's nye skovstrategi

Hvor tidligere EU-skovstrategier har været bygget op omkring at fremme og sikre en bæredygtig skovdrift, vægter EU's skovstrategi nu særligt biodiversitet i forhold til de andre ben i bæredygtigheden.

Samtidig ønsker EU om at fremme nogle skovdyrkningsystemer fremfor andre. I strategien er der forslag om at oprette en certificeringsordning for close-to-nature forestry – såkaldt naturnær skovdyrkning – fremfor at fastholde fokus på bæredygtig skovdrift, som indeholder andre elementer end blot selve dyrkningssystemet.

Både Europarådet og Europa-Parlamentet er dog forbeholdne over for ideen om en ny certificeringsordning.

Konsekvenser

Der er ikke meget evidens knyttet til naturnær skovdrift endnu, men det er forventeligt, at naturnær skovdrift på produktionssiden generelt vil lede til:

- lavere tilvækst (forsinket CO₂-optag)
- flere mandskabstimer (højere produktionsomkostninger)
- lavere udbytte af kvalitetstræ, der egner sig til træprodukter med lang levetid

EU's skovstrategis markante fokus på naturnær skovdrift og tal og faste normer for al skov bekymrer dansk skovbrug. Vi er bange for et rigid og topstyret system, hvor:

- Naturnær skovdrift kan blive den eneste skovdyrkningsforskrift, der anses som bæredygtig
- Detaljerede krav og målbare indikatorer defineret af EU for, hvornår skovdriften kan anses som bæredygtig
- Retningslinjer for skovrejsning der begrænser, hvad man kan styre efter i skovrejsningen fx hurtigt kulstofoptag (hurtig tilvækst)

Danmark – bæredygtig skovdyrkning

I Danmark har vi i lang tid arbejdet med bæredygtig skovdrift, sådan som den også er skrevet ind i Skovloven. Værktøjskassen i bæredygtig skovdyrkning, som vi bruger i Danmark, er større end ved naturnær skovdyrkning, og det skal den også være. De danske skove er plantede skove, som ikke nødvendigvis egner sig til faste EU-retningslinjer for naturnær skovdrift.

EU's retningslinjer for naturnær skovdrift bør derfor vedblive med at være frivillige retningslinjer (guidelines), og retningslinjerne skal udfoldes som overordnede metodeforskrifter.

Vi bør i Danmark være bekymrede for en top-down-dyrkningsmodel, hvor alle skal gøre det samme, og som kan vise sig uhensigtsmæssig.

Danmark bør arbejde aktivt for, at EU's retningslinjer for naturnær dyrkning forbliver frivillige.

Revision af LULUCF-direktivet

Hensigten med revisionen af LULUCF-direktivet (Land Use and Land Use Changes and Forestry) er, at skovbruget skal lagre mere CO₂ fra atmosfæren – en målsætning, der skal være opfyldt allerede 2030. Det eneste håndtag i skovdyrkningen, vi kan dreje på for at levere øget CO₂-optag/-lager allerede i 2030, er at nedsætte hugsten/hvor mange træer der fældes.

Nedsat hugst vil betyde, at:

- skovejeren ikke kan høste sin investeringer
- skoven ikke bliver forynget og dermed mister væksthastighed
- skovejeren mister incitament til at investere i skovdyrkningen
- samfundet går glip af et fornybart, bæredygtigt råstof
- træforsyningen skal komme fra skove uden for EU
- mangel på (bæredygtigt) træ vil bremse substitutionen af energitunge/fossilt baserede materialer

Klimagevinster i skovbruget høstes på den lange bane

EU vil bekæmpe klimaforandringerne. LULUCF resultater skal være nået inden 2030. For landbruget kan meget gøres hurtigt og med hurtige resultater, fx udtagning af lavbundslande, permanent græs mv.

I skovbruget er en 8-årig tidshorisont derimod ikke særlig meningsfuld. For at nå det øgede CO₂-optag, som LULUCF-sektoren skal præstere frem mod 2030, er der i den eksisterende skov kun én mulighed: at lade skoven stå. Det giver konflikter, fordi vores langsigtede mål (2050) er, at vi skal gøres os fri af fossilt baseret kulstof. En stor del af det fossile kulstof, vi bruger i dag, skal erstattes af biogent kulstof fremover. Der findes næppe en mere skånsom og effektiv måde at producere biogent kulstof på end gennem skovbrug.

Konsekvenser af nedsat træproduktion i Europa

I LULUCF-revisionen er der ikke taget stilling til, om vi optimerer skovens kulstofnytte ved at lade skoven stå eller ved at bruge den – eller om der er en balance dér imellem. At lade skoven stå betyder, at vækstraterne og klimaeffekten aftager i den aldrende skov, og det har betydning for vores mulighed for at bruge træ fremfor andre mere klimaskadelige produkter.

Fra dansk side bør der stilles spørgsmål til, hvad den langsigtede konsekvens af at lade skoven stå er. Det gælder også i forhold til behovet for at importere træ, herunder fra lande i verden, hvor skovene er langt mindre reguleret end i Europa.

Dansk (og Europæisk) Skovbrug savner, at skov og skovbrug bliver set ud fra en klimamæssig helhedsbetragtning. Skov er ikke bare et stort CO₂-lager, det er også en aktiv CO₂-pumpe, når vi bruger skoven bæredygtigt. Kraftig nedsat træproduktion vil have konsekvenser for alle de sektorer, der efterspørger biogent kulstof og bæredygtige materialer.

Danmark skal efterspørge analyser af hvad en nedsat europæisk træproduktion vil betyde for:

- Udvikling af bioøkonomi
- Forsyningsikkerheden for vedvarende energi,
- Satsning på træbyggeri og
- Europas import af træ

Revision af EU's Renewable Energy Directive (REDIII)

Revisionen af REDII peger på, at der er bestemte fraktioner af træ, der ikke må bruges til energi. Enten er fraktionen defineret ved en bestemt hugstdiametergrænse eller ved, at det er træ direkte fra skoven (primært træ til forskel fra fx restprodukter fra træindustrien).

Overstatslig styring af skovens afsætning skaber problemer i virkeligheden og kan betyde:

- at skovejeren minimerer investeringerne i skovdriften, da der ikke er afsætning for tyndingstræer. Det betyder mindre CO₂-optag pr. skovareal.
- reducerede muligheder for på sigt at opnå negative emissioner med fangst af CO₂ fra energiproduktion med biomasse.
- Manglende investeringer i skovdyrkningen med afsmittende betydning for trækvaliteten.

Træ til energi og REDIII

I EU's direktiv for fornybar energi (REDIII) er det en målsætning, at man ikke bruger træ af tømmerkvalitet til produktion af el og varme. Forskellige metoder til udgrænsning af træ er i spil; En hugstdiameter, hvorover træet ikke må bruges, eller en fuldstændig udelukkelse af træ, der kommer direkte fra skoven.

En mere logisk og helhedsorienterede tilgang ville være at begynde i skoven og sikre sig, at den er bæredygtigt dyrket. Hvis skoven er bæredygtigt dyrket, er afsætningen af træet ikke en udfordring.

Hvis vores samfund skal komme i balance, skal det hvile på vedvarende energi og biogent kulstof. Det betyder, at det ikke er meningsfuldt at begrænse skovens produktionsværdi til tømmer og andre træprodukter med lang levetid.

Og det er heller ikke sådan, skoven produktionsapparat fungerer. Der er mange og store sidestrømme af træ i en hver kvalitetstræsproduktion, og dem skal vi udnytte – både fordi det giver mening i vores grønne omstilling, og fordi gode afsætningsmuligheder for hele skovdyrkningsassortimentet sikrer et højt investeringsniveau i skovbruget.

Investeringer i skovbruget kommer skovens CO₂-optag og kvalitetstræsproduktionen til gode.

Danmark bør arbejde for, at afsætning af bæredygtigt produceret træ er uden topstyring fra EU

Yderligere info:

[Det nationale skovprogram](#)

[Fakta om skov og klima på Dansk Skovforenings hjemmeside](#)